

ВІННИЦЬКИЙ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

З ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

на здобуття

ступеня – «МАГІСТР»

в 2017 році

за спеціальностями:

051 «Економіка»

071 «Облік і оподаткування»

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

ВСТУП

Програма фахового випробування з економічної теорії підготовлена відповідно до нормативної дисципліни та відповідно до Правил прийому до Вінницького фінансово-економічного університету на 2017 рік (розділ VII Проведення вступних екзаменів, фахових випробувань).

Фахове випробування являє собою комплекс кваліфікаційних завдань, які дозволяють виявити рівень підготовки абітурієнта, ступінь володіння базовими економічними знаннями та уміннями для використання при виконанні виробничих функцій, зазначених в освітньо-кваліфікаційних характеристиках за спеціальностями:

«Економіка»

«Фінанси, банківська справа та страхування»

«Облік і оподаткування»

Мета фахового випробування полягає в оцінці рівня базових економічних знань, умінь та навичок вступників.

На фахове випробування виносяться такі дисципліни:

Розділ 1. Політична економія

Розділ 2. Мікроекономіка

Розділ 3. Макроекономіка

Розділ 4. Історія економічних учень

Розділи програми фахового випробування підготовлені на основі навчальних програм відповідних дисциплін.

ПРОГРАМА З ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Розділ 1. ПОЛІТЕКОНОМІЯ

- 1.1. Об'єкт політекономії та її предмет.
- 1.2. Метод політичної економії.
- 1.3. Економічні потреби суспільства, їх суть і структура.
- 1.4. Економічні інтереси, потреби і суперечності.
- 1.5. Формаційний та цивілізаційний підходи до періодизації суспільного розвитку
- 1.6. Власність, її суть, форми і місце в економічній системі.
- 1.7. Загальні форми суспільного виробництва.
- 1.8. Товар і його властивості.
- 1.9. Теорії грошей, специфіка вартості грошей, еволюція грошей та їх функції.
- 1.10. Витрати виробництва, їх суть, види та класифікація.
- 1.11. Прибуток на капітал і фактори його визначення.
- 1.12. Маса, норма функції прибутку.
- 1.13. Ринок: суть, функції та умови формування.
- 1.14. Класифікація ринку.
- 1.15. Інфраструктура ринку і капітал обігу.
- 1.16. Домогосподарства та їх місце в економічній системі суспільства.
- 1.17. Підприємство і підприємництво.
- 1.18. Капітал та наймана праця.
- 1.19. Підприємництво в аграрній сфері.
- 1.20. Держава та її економічні функції.
- 1.21. Форми суспільного продукту у процесі відтворення.
- 1.22. Розподіл національного доходу споживання і заощадження.
- 1.23. Доходи і споживання.
- 1.24. Економічне зростання, його показники і значення.
- 1.25. Зайнятість, відтворення робочої сили та відповідне державне регулювання.
- 1.26. Господарський механізм у системі регулювання суспільного виробництва
- 1.27. Закономірності та етапи розвитку капіталістичної економічної системи. Економічна система капіталізму вільної конкуренції: сутність і етапи розвитку. Ознаки капіталізму вільної конкуренції. Процес зародження капіталізму як принципово нової економічної формації. Етапи розвитку капіталістичної економічної формації. Економічна система монополістичного капіталізму. Фінансово-монополістичний капітал.
- 1.28. Економічна система сучасного капіталізму.
- 1.29. Соціалістична економічна система та її еволюція.
- 1.30. Закономірності і особливості розвитку перехідної економіки.
- 1.31. Загальні риси світового господарства.
- 1.32. Ступені генезису й об'єктивні основи розвитку світового господарства.
- 1.33. Структура і суперечності розвитку сучасного світового господарства.
- 1.34. Форми міжнародних економічних відносин.
- 1.35. Міжнародний рух капіталів.

1.36. Глобалізація світової економіки.

Розділ 2. МІКРОЕКОНОМІКА

- 2.1. Предмет і метод мікроекономіки
- 2.2. Корисність економічного блага.
- 2.3. Закон спадної граничної корисності економічного блага.
- 2.4. Уподобання споживача.
- 2.5. Бюджетні обмеження та рівновага споживача
- 2.6. Аналіз поведінки споживача
- 2.7. Ефект заміни та ефект доходу.
- 2.8. Попит, пропозиція та їх взаємодія. Попит та пропозиція.
- 2.9. Практичне застосування аналізу рівноваги: попиту і пропозиції.
- 2.10. Еластичність попиту
- 2.11. Еластичність пропозиції.
- 2.12. Теорія граничних продуктів та мікроекономічна модель підприємства. Підприємство як суб'єкт ринку та виробнича ринкова система.
- 2.13. Поняття і параметри виробничої функції.
- 2.14. Витрати виробництва.
- 2.15. Витрати виробництва у короткостроковому періоді.
- 2.16. Витрати виробництва в довгостроковому періоді.
- 2.17. Характерні риси ринку досконалої конкуренції.
- 2.18. Конкурентна стратегія фірми у короткостроковому періоді.
- 2.19. Модель чистої монополії та її характеристика..
- 2.20. Монопольний ринок у короткостроковому та довгостроковому періодах.
- 2.21. Ринок монополістичної конкуренції.
- 2.22. Олігополія, її сутність та основні ознаки.
- 2.23. Олігополістичне ціноутворення.
- 2.24. Похідний попит і взаємозв'язок ринків продукту та факторів виробництва.
- 2.25. Монопольний похідний попит та принцип оплати факторів.
- 2.26. Попит на працю за умови досконало конкурентного ринку ресурсів.
- 2.27. Ринкова пропозиція праці на досконало конкурентному ринку.
- 2.28. Ринок капіталу.
- 2.29. Економічна ефективність та добробут.
- 2.30. Економічна роль держави у ринковій економіці.

Розділ 3. МАКРОЕКОНОМІКА

- 3.1. Предмет, методи та функції макроекономіки.
- 3.2. Система національних рахунків (СНР) як нормативна база макроекономічного рахівництва.
- 3.3. Основні макроекономічні показники: національний обсяг виробництва, загальний рівень цін, зайнятість.
- 3.4. Співвідношення між основними показниками системи національних рахунків (СНР).
- 3.5. ВВП та суспільний добробут.

- 3.6. Сукупний попит і сукупна пропозиція.
- 3.7. Інвестиційна функція та її роль в економіці.
- 3.8. Сукупний попит та його структура.
- 3.9. Автономні інвестиції та сутність мультиплікатора.
- 3.10. Індуційовані інвестиції.
- 3.11. Сукупна пропозиція.
- 3.12. Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції.
- 3.13. Рівновага економічних систем та механізм її забезпечення.
- 3.14. Визначення рівноважного ВВП за методом „вилучення-ін'єкції”.
- 3.15. Національний ринок та його рівновага.
- 3.16. Ринок грошей та цінних паперів.
- 3.17. Ринок робочої сили.
- 3.18. Макроекономічна нестабільність та циклічність розвитку економіки.
- 3.19. Інтерпретації ділового циклу та моделі циклічних коливань.
- 3.20. Фіскальна політика держави.
- 3.21. Автоматично-дискреційна фіскальна політика.
- 3.22. Грошово-кредитна політика.
- 3.23. Операції Центрального банку і грошова база.
- 3.24. Кейнсіанська та монетаристська концепції грошової політики.
- 3.25. Інфляція: сутність, причини та види.
- 3.26. Зайнятість та соціальний захист населення.
- 3.27. Зайнятість та безробіття у макрозв'язках.
- 3.28. Державна політика зайнятості.
- 3.29. Розрахунок національного доходу у відкритій економіці.
- 3.30. Обмінний курс та обсяг виробництва у короткостроковому періоді.
- 3.31. Довгострокове економічне зростання та економічний розвиток

Розділ 4. ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНИХ УЧЕНЬ

- 4.1. Предмет історії економічних учень – процес виникнення, розвитку, боротьби і зміни систем економічних поглядів.
- 4.2. Економічна думка Стародавнього Світу та Середньовіччя.
- 4.3. Меркантилізм та його економічна політика.
- 4.4. Класична школа політичної економії.
- 4.5. Особливості економічного розвитку Франції XVII - XVIII ст. та їх відображення в поглядах П. Буагільбера.
- 4.6. Еволюція класичної політичної економії в першій половині XIX ст. і завершення класичної традиції.
- 4.7. Критичний напрям політичної економії і формування соціалістичного.
- 4.8. Економічні вчення західноєвропейських соціалістів-утопістів.
- 4.9. Виникнення і розвиток марксистської економічної теорії.
- 4.10. Виникнення альтернативної школи політичної економії.
- 4.11. Зародження системи національної політичної економії в Німеччині.
- 4.12. Маржиналізм і становлення неокласичної традиції в економічній теорії.
- 4.13. Формування неокласичної традиції в західній політичній економії в другій половині XIX - на поч. XX ст

- 4.14. Економічна думка в Україні (XIX- поч. XX ст.).
- 4.15. Економічна думка в Україні (XIX – поч. XX ст.).
- 4.16. Розвиток політичної економії в Україні.
- 4.17. Розвиток економічної думки в Галичині.
- 4.18. Загальна характеристика розвитку економічної теорії у XX ст.
- 4.19. Кейнсіанство і його особливості в різних країнах
- 4.20. Еволюція неокласичних ідей.
- 4.21. Інституціоналізм.
- 4.22. Економічні концепції західноєвропейської соціал-демократії.
- 4.23. Розвиток радянської економічної думки.

Перелік питань з економічної теорії

1. Основні етапи розвитку економічної науки (з XVII до кінця XIX ст.)
2. Функції політекономії
3. Економічні категорії, закони та принципи
4. Предмет політекономії
5. Методи політекономії, їх класифікація та особливості застосування
6. Форми пізнання та використання економічних законів
7. Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація
8. Товар і його властивості.
9. Сутність ринку та умови його функціонування
10. Економічне зростання та економічний розвиток
11. Типи економічних систем та їх еволюція
12. Доходи домогосподарств та їх розподіл
13. Основні напрями сучасної економічної теорії
14. Земельна рента
15. Сільськогосподарське виробництво як особлива сфера застосування праці та капіталу
16. Сутність і структура сучасного світового господарства
17. Формаційний підхід до періодизації суспільного розвитку
18. Цивілізаційний підхід до періодизації суспільного розвитку. Загальний економічний закон розвитку економіки
19. Прибуток як економічна категорія
20. Методи обчислення суспільного продукту
21. Закон вартості та його функції
22. Капітал як економічна категорія товарного виробництва
23. Економічні функції держави
24. Форми та системи заробітної плати
25. Основні форми та методи державного регулювання та їхній механізм
26. Структура та види ринків
27. Витрати на споживання. Заощадження домогосподарств
28. Сутність попиту та пропозиції, їх взаємодія. Ринкова рівновага
29. Сутність міжнародних економічних відносин, їх трансформація
30. Сутність і структура господарського механізму
31. Сутність заробітної плати та її функції
32. Історія виникнення грошей. Закон грошового обігу. Функції грошей
33. Розкрити зміст теорії грошей та її види: еволюційна, раціоналістична, державна та функціональна
34. Суть та класифікація капіталу
35. Торговельний капітал та його еволюція за сучасних умов
36. Витрати виробництва, їх сутність та види
37. Конкуренція: її сутність, види і роль у ринковій економіці
38. Економічні потреби суспільства та їх класифікація
39. Розподіл і використання прибутку підприємства
40. Сутність та моделі ієрархії економічних потреб

41. Особливості підприємницької діяльності й функціонування капіталу в різних сферах економіки
42. Взаємодія потреб та інтересів як рушійна сила соціально-економічного прогресу
43. Зайнятість населення і її регулювання в сучасних умовах
44. Неповна зайнятість і безробіття в механізмі відтворення робочої сили
45. Сутність і основні риси товарного та натурального виробництва
46. Продукт праці та його форми
47. Суспільний продукт і його форми. Методи обчислення суспільного продукту
48. Зміст процесу суспільного відтворення. Визначення сутності сукупного суспільного продукту
49. Зміст та структура національного багатства
50. Зміст економічної системи та її структурні елементи
51. Сутність собівартості, її види. Шляхи зниження собівартості продукції
52. Закон зростання потреб і соціально-економічна ефективність виробництва
53. Сутність ринкової ціни. Види цін
54. Сутність та особливості формування валового доходу та прибутку підприємства
55. Виробництво як процес суспільної праці. Фактори виробництва їх поєднання та результативність
56. Сутність та види інфляції. Антиінфляційні заходи
57. Економічні функції держави
58. Циклічність економічного розвитку. Основні характеристики циклів

КРИТЕРІЇ
оцінки знань абітурієнтів при складанні фахового випробування з
ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Оцінювання знань абітурієнтів здійснюється за 100-бальною шкалою.

Відповідь абітурієнта на кожне питання оцінюється таким чином:

Бали	Оцінка по 5-тибальній шкалі	Критерії оцінювання
90-100	Відмінно	Виставляється абітурієнтам, які досягли виконання поставлених завдань з незначною кількістю помилок. Абітурієнт повністю володіє теоретичним матеріалом та практичними аспектами дисципліни «Економічна теорія»; уміє керуватись економічними законами, які впливають на прийняття рішень, прогнозувати соціальні наслідки прийнятих рішень; прогнозувати поведінку окремих людей, груп населення в різних типах економічних систем; знаходити оригінальні підходи до розв'язання економічних проблем і завдань; порівнювати економічні умови в різних країнах, регіонах; пояснювати розв'язок завдань підвищеного або комбінованого рівня.
74-89	Добре	Виставляється абітурієнтам, відповіді яких загально правильно з кількома помилками. Абітурієнт володіє навчальною інформацією, яку вміє аналізувати, узагальнювати та систематизувати; аргументовано відповідає на поставлені запитання; уміє користуватись економічними законами для розв'язування задач; будувати та читати графіки; відбирати необхідну додаткову інформацію для розв'язування типових завдань; аргументовано, посилаючись на закони, правила, формули, пояснювати деякі економічні процеси, однак система його знань не виходить за межі матеріалу підручника – це лише грамотне його відтворення та пояснення.
60-73	Задовільно	Виставляється абітурієнтам, відповіді яких є загально правильними, але із значною кількістю помилок. Абітурієнт відтворює тему відповідно до її викладу в підручнику, ілюструючи власними прикладами; розкриває суть економічних понять, формул, законів, допускаючи у відповідях незначні неточності; намагається співвіднести економічні явища з їх характеристиками, застосовувати окремі прийоми логічного мислення (порівняння, аналіз, висновок); може здійснити частковий аналіз і порівняння економічних явищ побутового рівня.
1-59	Незадовільно	Виставляється абітурієнтам, відповіді яких є неправильним, із значною кількістю помилок. Абітурієнт відтворює незначну частку теми в тому вигляді й у тій послідовності, в якій вона була представлена в підручнику; уміє, неспроможність дати навіть коротку, базову характеристику відповідних проблем. Відсутність знань щодо загальної структури проблематики дисципліни (окремих розділів), ключових положень, формул.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Башнянин Г.І. Політична економія. - Київ: Ніка-Центр Ельга, 2003.
2. Гальчинський А.С., Єщенко П.С., Палкін Ю.І. Основи економічної теорії: Підручник. - К.: Вища шк., 2006.
3. Господарчий кодекс України. - Харків: "Одісей", 2008.
4. Державне регулювання економіки: Навч. посібник /СМ. Чистов, А.Є. Никифоров, Т.Ф. Куценко та ін. - Вид. 2-ге, доопрац. і допов. - К.: КНЕУ, 2004.
5. Дорогунцов С.І., Гош ОН. Політична економія: науковий курс. - К.: Оріони, 2004.
6. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку /За ред. акад. НАН України В.М. Гейця. - К.: Інститут економічного прогнозування. Фенікс, 2003.
7. Економічна теорія: Підручник //За ред. В.М. Тарасовича. - К.: Центр навчальної літератури, 2006.
8. Національна економіка: Підручник //За ред. проф. к.е.н. П.В. Круша. - К.: Каравела, 2008.
- 9.Кривов'язюк І.В., Цимбалюк І.О. Механізм регулювання конкурентних відносин на регіональних сировинних ринках: монографія / І.В. Кривов'язюк, І.О. Цимбалюк – Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2009. – 215 с.
- 10.Ліпич Л. Г. Формування стратегії розвитку будівельного підприємства в умовах інвестиційної конкуренції : монографія / Л. Г. Ліпич, І. В. Чорнуха, І. О. Цимбалюк. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 211 с.
11. Перехідна економіка: Підручник //За ред. В.М. Гейця. - К: Вища шк., 2003.